

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ¹⁾

z dnia 30 czerwca 2006 r.

w sprawie standardów kształcenia nauczycieli w kolegiach nauczycielskich i nauczycielskich kolegiach języków obcych

Na podstawie art. 77 ust. 8 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

¹⁾ Minister Edukacji Narodowej kieruje działem administracji rządowej — oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 5 maja 2006 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej (Dz. U. Nr 76, poz. 538).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781 oraz z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104.

§ 1. Określa się standardy kształcenia nauczycieli w kolegiach nauczycielskich i nauczycielskich kolegiach języków obcych, stanowiące załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Standardy kształcenia nauczycieli, o których mowa w § 1, dotyczą kształcenia rozpoczynającego się w nauczycielskich kolegiach języków obcych od roku szkolnego 2006/2007, a w przypadku kolegiów nauczycielskich — kształcenia rozpoczynającego się nie później niż w roku szkolnym 2007/2008.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Edukacji Narodowej: *R. Giertych*

Załącznik do rozporządzenia Ministra Edukacji
Narodowej z dnia 30 czerwca 2006 r. (poz. 897)

STANDARDY KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI W KOLEGIACH NAUCZYCIELSKICH I NAUCZYCIELSKICH KOLEGIACH JĘZYKÓW OBCYCH

I. WYMAGANIA OGÓLNE

Kolegia nauczycielskie i nauczycielskie kolegia języków obcych prowadzą kształcenie w ramach specjalności odpowiadających przedmiotom nauczania lub rodzajom zajęć prowadzonych w przedszkolach, szkołach podstawowych i placówkach oświatowo-wychowawczych. W przypadku nauczycielskich kolegiów języków obcych prowadzone kształcenie przygotowuje do nauczania języka obcego również w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych. W planach i programach nauczania specjalności prowadzonych w kolegiach nauczycielskich i nauczycielskich kolegiach języków obcych uwzględnia się wymogi określone w niniejszych standardach, tak aby absolwent kolegium, równocześnie z wiedzą merytoryczną w zakresie określonej specjalności, uzyskał przygotowanie do nauczania przedmiotu (prowadzenia zajęć) oraz realizowania zadań wychowawczych i opiekuńczych szkoły i placówki.

1. Kształcenie w kolegiach nauczycielskich i nauczycielskich kolegiach języków obcych obejmuje:

- 1) kształcenie przygotowujące merytorycznie do nauczania przedmiotu (prowadzenia zajęć) realizowane w ramach specjalności w taki sposób, aby absolwent nabył wiedzę i umiejętności odpowiednie do nauczania przedmiotu (prowadzenia zajęć);
- 2) kształcenie nauczycielskie przygotowujące do realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, prowadzone w powiązaniu z kształceniem przygotowującym merytorycznie do nauczania przedmiotu (prowadzenia zajęć) oraz praktykami pedagogicznymi;
- 3) praktyki pedagogiczne służące nabyciu i rozwijaniu umiejętności zawodowych przez praktyczne zajęcia z uczniami, a także umożliwiające poznanie organizacji i funkcjonowania szkół i placówek, realizowane w powiązaniu z kształceniem nauczycielskim;
- 4) kształcenie w zakresie technologii informacyjnej przygotowujące do posługiwania się technologią informacyjną, w tym jej wykorzystywania w nauczaniu przedmiotu (prowadzeniu zajęć);
- 5) kształcenie w zakresie języka obcego umożliwiające, w przypadku gdy język obcy nie jest główną ani dodatkową specjalnością kształcenia, uzyskanie znajomości języka obcego na poziomie biegłości językowej B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy, zwanego dalej „ESOKJ”.

2. Kolegia nauczycielskie prowadzą kształcenie w zakresie dwóch specjalności — głównej i dodatkowej.

Specjalność główna:

- 1) przygotowuje do nauczania przedmiotu (prowadzenia zajęć);
- 2) zapewnia merytoryczne przygotowanie do nauczania przedmiotu (prowadzenia zajęć) poprzez realizację przedmiotów odpowiadających przedmiotom podstawowym i kierunkowym, przewidzianym w standardzie nauczania dla danego kierunku studiów pierwszego stopnia, określonym w przepisach w sprawie standardów nauczania dla poszczególnych kierunków studiów i poziomów kształcenia.

Specjalność dodatkowa:

- 1) przygotowuje do nauczania drugiego przedmiotu (prowadzenia zajęć);
- 2) zapewnia merytoryczne przygotowanie do nauczania przedmiotu (prowadzenia zajęć) w zakresie niezbędnym do realizacji podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, określonej w przepisach w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.

3. Nauczycielskie kolegia języków obcych prowadzą kształcenie w zakresie jednej specjalności — głównej albo w zakresie dwóch specjalności — głównej i dodatkowej.

Specjalność główna:

- 1) przygotowuje do nauczania języka obcego poprzez realizację przedmiotów kształcenia nauczycielskiego, określonych w niniejszych standardach;
- 2) zapewnia merytoryczne przygotowanie do nauczania języka obcego poprzez realizację przedmiotów kształcenia merytorycznego, określonych w niniejszych standardach.

Specjalność dodatkowa:

- 1) przygotowuje do nauczania drugiego języka obcego poprzez realizację przedmiotów kształcenia nauczycielskiego, określonych w niniejszych standardach;
- 2) zapewnia merytoryczne przygotowanie w zakresie drugiego języka obcego na poziomie biegłości językowej C2 ESOKJ.

4. Kształcenie w kolegiach nauczycielskich i nauczycielskich kolegiach języków obcych prowadzone w systemie wieczorowym obejmuje co najmniej 80 %, a w systemie zaocznym — co najmniej 60 %,

wymiaru zajęć z przedmiotów przygotowujących merytorycznie do nauczania przedmiotu (prowadzenia zajęć), realizowanych w danej specjalności w systemie dziennym, z zachowaniem treści programowych przewidzianych dla systemu dziennego.

5. Kształcenie w kolegium nauczycielskim w specjalności dodatkowej w systemie wieczorowym i zaocznym jest realizowane w takim wymiarze, w jakim kolegium prowadzi kształcenie w specjalności dodatkowej w systemie dziennym.

6. W przypadku kolegiów nauczycielskich i nauczycielskich kolegiów języków obcych, prowadzących kształcenie w danej specjalności w systemie wieczorowym i zaocznym, wymiar zajęć z przedmiotów kształcenia nauczycielskiego wynosi co najmniej 330 godzin, z zachowaniem treści programowych przewidzianych dla systemu dziennego.

7. Rada programowa kolegium ustala ogólny wymiar zajęć dla specjalności prowadzonych w kolegium nauczycielskim i nauczycielskim kolegium języków obcych, z uwzględnieniem standardu nauczania dla danego kierunku studiów pierwszego stopnia oraz minimalnego obciążenia godzinowego dla przedmiotów realizowanych w kolegium nauczycielskim i nauczycielskim kolegium języków obcych, określonego w niniejszych standardach, w taki sposób, aby umożliwić przygotowanie słuchaczy kolegium do uzyskania tytułu zawodowego licencjata w uczelni sprawującej opiekę naukowo-dydaktyczną — stosownie do warunków uzyskiwania tego tytułu określonych w porozumieniu o opiece naukowo-dydaktycznej, zawartym przez organ prowadzący kolegium z uczelnią.

8. Przedmioty realizowane w kolegium nauczycielskim i nauczycielskim kolegium języków obcych w poszczególnych semestrach ustala rada programowa kolegium.

II. SYLWETKA ABSOLWENTA

Absolwent kolegium nauczycielskiego i nauczycielskiego kolegium języków obcych powinien być przygotowany do realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych odpowiednio przedszkola, szkoły podstawowej, gimnazjum, szkoły ponadgimnazjalnej i placówki oświatowo-wychowawczej. W związku z tym powinien posiadać przygotowanie w zakresie:

- 1) wybranych specjalności, tak aby w sposób kompetentny przekazywać nabytą wiedzę oraz samodzielnie ją pogłębiać i aktualizować, a także integrować ją z innymi dziedzinami wiedzy;
- 2) psychologii i pedagogiki, tak aby pełnić funkcje wychowawcze i opiekuńcze, wspierać wszechstronny rozwój uczniów, indywidualizować proces nauczania, zaspokajając szczególne potrzeby edukacyjne uczniów, organizować życie społeczne na poziomie klasy, szkoły i środowiska lokalnego, współpracować z innymi nauczycielami, rodzicami i społecznością lokalną oraz prowadzić zajęcia pozalekcyjne;

3) dydaktyki przedmiotowej, tak aby skutecznie prowadzić zajęcia edukacyjne, rozbudzać zainteresowania poznawcze oraz wspierać rozwój intelektualny uczniów przez umiejętny dobór metod aktywizujących, technik nauczania i środków dydaktycznych, a także badać i oceniać osiągnięcia uczniów;

4) postępowania się technologią informacyjną, w tym jej wykorzystywania w nauczaniu przedmiotu (prowadzeniu zajęć);

5) znajomości co najmniej jednego języka obcego, w przypadku gdy język obcy nie jest główną ani dodatkową specjalnością kształcenia, na poziomie biegłości językowej B2 ESOKJ.

Absolwent kolegium nauczycielskiego i nauczycielskiego kolegium języków obcych powinien być ponadto przygotowany do:

- 1) współpracy z uczniami i nauczycielami, środowiskiem rodzinnym uczniów oraz pozaszkolnym środowiskiem społecznym w realizacji zadań edukacyjnych;
- 2) podejmowania zadań edukacyjnych wykraczających poza nauczany przedmiot (prowadzone zajęcia);
- 3) tworzenia projektów własnych działań oraz podejmowania działań upowszechniających wzory dobrej praktyki pedagogicznej;
- 4) kierowania własnym rozwojem zawodowym i osobowym oraz podejmowania doskonalenia także we współpracy z innymi nauczycielami;
- 5) postępowania się przepisami prawa dotyczącymi systemu oświaty oraz statusu zawodowego nauczycieli.

III. WYMAGANE UMIEJĘTNOŚCI

Przygotowanie do zawodu nauczyciela powinno prowadzić do nabycia kompetencji w zakresie:

- 1) dydaktycznym;
- 2) wychowawczym i społecznym — związanym z umiejętnością rozpoznawania możliwości i potrzeb uczniów oraz zdolnością do współpracy w relacjach międzyludzkich;
- 3) kreatywnym — wyrażającym się zdolnością do samokształcenia, innowacyjnością i niestandardowością działań w powiązaniu ze zdolnościami adaptacyjnymi, mobilnością i elastycznością;
- 4) prakseologicznym — wyrażającym się skutecznością w planowaniu, realizacji, organizowaniu, kontroli i ocenie procesów edukacyjnych;
- 5) komunikacyjnym — wyrażającym się skutecznością zachowań werbalnych i pozawerbalnych w sytuacjach edukacyjnych;

- 6) informacyjno-medialnym — wyrażającym się umiejętnością posługiwania się technologią informacyjną, w tym jej wykorzystywania w nauczaniu przedmiotu (prowadzeniu zajęć);
- 7) językowym — wyrażającym się znajomością co najmniej jednego języka obcego, w przypadku gdy język obcy nie jest główną ani dodatkową specjalnością kształcenia, na poziomie biegłości językowej B2 ESOKJ.

IV. PRZEDMIOTY KSZTAŁCENIA I MINIMALNE OBCIĄŻENIA GODZINOWE

Kolegia nauczycielskie

Kolegia nauczycielskie realizują:

- 1) kształcenie przygotowujące merytorycznie do nauczania przedmiotu (prowadzenia zajęć) obejmujące:
 - a) przedmioty kształcenia specjalności głównej — odpowiadające przedmiotom podstawowym i kierunkowym przewidzianym w standardzie nauczania dla danego kierunku studiów pierwszego stopnia,
 - b) przedmioty kształcenia specjalności dodatkowej — odpowiadające w odniesieniu do danego przedmiotu (zajęć) zakresowi podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, w wymiarze co najmniej 400 godzin,
 - c) seminarium dyplomowe, w wymiarze co najmniej 60 godzin;
- 2) kształcenie nauczycielskie, łącznie w wymiarze co najmniej 360 godzin, w tym:
 - a) psychologię, w wymiarze co najmniej 60 godzin,
 - b) pedagogikę, w wymiarze co najmniej 60 godzin,
 - c) dydaktykę przedmiotową specjalności głównej i dodatkowej, łącznie w wymiarze co najmniej 150 godzin,
 - d) przedmioty uzupełniające przygotowanie zawodowe nauczyciela, łącznie w wymiarze co najmniej 60 godzin, w tym zajęcia z zakresu emisji głosu, w wymiarze co najmniej 30 godzin.

Pozostałe 30 godzin przeznacza się na zwiększenie wymiaru zajęć z psychologii, pedagogiki, dydaktyki przedmiotowej lub przedmiotów uzupełniających. Podziału godzin w tym zakresie dokonuje rada programowa kolegium;

- 3) praktyki pedagogiczne w zakresie specjalności głównej i dodatkowej, łącznie w wymiarze co najmniej 180 godzin;

- 4) zajęcia z zakresu technologii informacyjnej, w wymiarze uzależnionym od posiadanej przez słuchaczy wiedzy i umiejętności oraz potrzeb wynikających z zakresu kształcenia, zapewniającym przygotowanie do posługiwania się technologią informacyjną, w tym jej wykorzystywania w nauczaniu przedmiotu (prowadzeniu zajęć), umożliwiającym nabycie wiedzy i umiejętności w zakresie określonym w niniejszych standardach;
- 5) zajęcia z zakresu języka obcego, w wymiarze umożliwiającym uzyskanie znajomości języka obcego na poziomie biegłości językowej B2 ESOKJ.

Nauczycielskie kolegia języków obcych

1. Nauczycielskie kolegia języków obcych prowadzące kształcenie w zakresie jednej specjalności — głównej realizują:

- 1) kształcenie przygotowujące merytorycznie do nauczania języka obcego, łącznie w wymiarze co najmniej 1 620 godzin, obejmujące:
 - a) praktyczną naukę języka obcego, w wymiarze co najmniej 1 080 godzin,
 - b) następujące przedmioty kształcenia filologicznego, łącznie w wymiarze co najmniej 480 godzin:
 - historię literatury z elementami literaturoznawstwa, w wymiarze co najmniej 150 godzin,
 - historię i kulturę, w wymiarze co najmniej 150 godzin,
 - językoznawstwo, w wymiarze co najmniej 90 godzin,
 - gramatykę opisową, w wymiarze co najmniej 90 godzin,
 - c) seminarium dyplomowe, w wymiarze co najmniej 60 godzin;
- 2) kształcenie nauczycielskie, łącznie w wymiarze co najmniej 360 godzin, obejmujące:
 - a) psychologię, w wymiarze co najmniej 60 godzin,
 - b) pedagogikę, w wymiarze co najmniej 60 godzin,
 - c) dydaktykę przedmiotową, w tym przygotowanie do nauczania języka obcego na wczesnym etapie edukacyjnym, w wymiarze co najmniej 150 godzin,
 - d) przedmioty uzupełniające przygotowanie zawodowe nauczyciela, łącznie w wymiarze co najmniej 60 godzin, w tym zajęcia z zakresu emisji głosu, w wymiarze co najmniej 30 godzin.

Pozostałe 30 godzin przeznacza się na zwiększenie wymiaru zajęć z psychologii, pedagogiki, dydaktyki przedmiotowej lub przedmiotów uzupełniających. Podziału godzin w tym zakresie dokonuje rada programowa kolegium;

- 3) praktyki pedagogiczne, w wymiarze co najmniej 150 godzin;
- 4) zajęcia z zakresu technologii informacyjnej, w wymiarze uzależnionym od posiadanej przez słuchacza wiedzy i umiejętności oraz potrzeb wynikających z zakresu kształcenia, zapewniającym przygotowanie do posługiwania się technologią informacyjną, w tym jej wykorzystywania w nauczaniu przedmiotu (prowadzeniu zajęć), umożliwiającym nabycie wiedzy i umiejętności w zakresie określonym w niniejszych standardach;
- 5) zajęcia z zakresu języka obcego niebędącego specjalnością kształcenia, w wymiarze umożliwiającym uzyskanie znajomości drugiego języka obcego na poziomie biegłości językowej B2 ESOKJ.

2. Nauczycielskie kolegia języków obcych prowadzące kształcenie w zakresie dwóch specjalności — głównej i dodatkowej realizują:

- 1) kształcenie przygotowujące merytorycznie do nauczania języka obcego, prowadzone w ramach specjalności głównej, w zakresie i wymiarze określonym dla nauczycielskich kolegiów języków obcych prowadzących kształcenie w zakresie jednej specjalności — głównej;
- 2) kształcenie przygotowujące merytorycznie do nauczania drugiego języka obcego, prowadzone w ramach specjalności dodatkowej, w zakresie i wymiarze umożliwiającym uzyskanie znajomości drugiego języka obcego na poziomie biegłości językowej C2 ESOKJ;
- 3) kształcenie nauczycielskie, prowadzone w ramach specjalności głównej i dodatkowej, w zakresie i wymiarze określonym dla nauczycielskich kolegiów języków obcych prowadzących kształcenie w zakresie jednej specjalności — głównej, z tym że dydaktyka przedmiotowa jest realizowana łącznie w wymiarze co najmniej 180 godzin;
- 4) praktyki pedagogiczne w zakresie specjalności głównej i dodatkowej, łącznie w wymiarze co najmniej 180 godzin;
- 5) zajęcia z zakresu technologii informacyjnej, w wymiarze uzależnionym od posiadanej przez słuchacza wiedzy i umiejętności oraz potrzeb wynikających z zakresu kształcenia, zapewniającym przygotowanie do posługiwania się technologią informacyjną, w tym jej wykorzystywania w nauczaniu przedmiotu (prowadzeniu zajęć), umożliwiającym nabycie wiedzy i umiejętności w zakresie określonym w niniejszych standardach.

V. TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTÓW

A. PRZEDMIOTY PRZYGOTOWUJĄCE MERYTORYCZNIE DO NAUCZANIA PRZEDMIOTU LUB PROWADZENIA ZAJĘĆ

Kolegia nauczycielskie

Treści programowe przedmiotów przygotowujących merytorycznie do nauczania przedmiotu (prowa-

dzenia zajęć) odpowiadają treściom przedmiotów podstawowych i kierunkowych, określonych w standardzie nauczania dla danego kierunku studiów pierwszego stopnia.

Nauczycielskie kolegia języków obcych

1. Praktyczna nauka języka obcego

Sprawności językowe: czytanie, pisanie, słuchanie, mówienie (konwersacje). Sprawności zintegrowane. Gramatyka praktyczna. Fonetyka praktyczna. Tłumaczenia.

2. Kształcenie filologiczne

Historia literatury z elementami literaturoznawstwa

Wstęp do literaturoznawstwa (teoria dzieła literackiego, stylistyka, wersyfikacja, rodzaje i gatunki literackie). Historia literatury — historia piśmiennictwa obszaru językowego danego języka, uwzględniająca reprezentatywne pozycje literatury (poezji, dramatu i prozy).

Historia i kultura

Elementy historii, kultury i realioznawstwa danego obszaru językowego, wyznaczające jego specyfikę kulturową.

Językoznawstwo

Wstęp do językoznawstwa — kategorie językowe, poziomy analizy języka, relacje paradygmatyczne i syntagmatyczne, wybrane zagadnienia historii językoznawstwa. Historia języka — historyczny kontekst rozwoju języka, z uwzględnieniem cech systemu gramatycznego danego języka na najistotniejszych etapach jego rozwoju.

Gramatyka opisowa

Treści obejmują działy tematyczne istotne dla danego języka spośród fonologii, morfologii, składni, semantyki, pragmatyki.

B. PRZEDMIOTY KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELSKIEGO

1. Psychologia

Psychologiczne koncepcje człowieka a interpretacja zachowań ucznia i sytuacji w szkole. Wybrane teorie rozwoju człowieka i ich wpływ na praktykę szkolną. Techniki poznawania uczniów oraz ograniczenia stosowanych technik. Kontekst psychologiczny w projektowaniu procesów edukacyjnych.

Projektowanie działań wspomagających rozwój. Czynniki sprzyjające rozwojowi człowieka i hamujące jego rozwój, stadia rozwojowe a zadania edukacyjne — możliwości kontroli czynników wpływających na rozwój człowieka. Osobiste plany rozwojowe uczniów. Projektowanie działań edukacyjnych w kontekście

specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów. Procesy poznawcze i emocjonalne w planowaniu i realizacji działań dydaktycznych i wychowawczych. Psychologia procesów decyzyjnych w pracy nauczyciela.

Realizacja. Interakcje człowiek dorosły — dziecko a interakcje nauczyciel — uczeń. Mowa i porozumiewanie się w sytuacjach uczenia się i nauczania. Procesy poznawcze, emocjonalno-motywacyjne oraz społeczne w toku kształcenia. Mechanizmy uczenia się a metody i strategie nauczania. Przystosowanie emocjonalno-społeczne w grupie w różnych relacjach edukacyjnych. Konflikty i sposoby ich rozwiązywania w grupie rówieśniczej oraz w relacjach nauczyciel — uczeń.

Ocenianie i ewaluacja. Psychologia różnic indywidualnych a praktyka. Ocenianie a kształtowanie umiejętności uczenia się. Ocenianie pracy i osiągnięć uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Specyficzne problemy uczniów na danym poziomie nauczania (szkoła podstawowa, gimnazjum, szkoła ponadgimnazjalna). Rodzinne uwarunkowania rozwoju — możliwe modyfikowanie wpływu. Zaburzenia zachowań, możliwości działań nauczycielskich w zakresie terapii oraz profilaktyki. Nauczyciel jako osoba ucząca się — ewaluacja własnej pracy i osiągnięć.

2. Pedagogika

Uwarunkowania, sytuacja wyjściowa i działania projektowe w edukacji. Myśl pedagogiczna i współczesne nauki pedagogiczne. Międzynarodowy wymiar edukacji. Polityczne uwarunkowania edukacji szkolnej. Koncepcje szkoły. Szkoła jako instytucja społeczna i wychowawcza. Podstawa programowa i programy nauczania. Uczeń — jego potrzeby i zainteresowania. Diagnozowanie sytuacji wyjściowej — uczeń i jego środowisko. Projektowanie działań edukacyjnych. Prawo oświatowe w pracy szkoły i nauczycieli.

Realizacja. Teorie kształcenia i wychowania w klasie szkolnej. Kierowanie procesem kształcenia i wychowania (kierowanie klasą szkolną, style i strategie kształcenia, klasa szkolna jako środowisko uczenia się i wychowania). Materialne warunki nauczania i uczenia się w klasie szkolnej. Podmiotowe czynniki w procesie kształcenia i wychowania (praca z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych, modyfikowanie czynników środowiskowych, indywidualizacja).

Środowisko społeczne ucznia. Tworzenie klimatu wychowawczego w szkole. Współpraca z rodzicami. Praca z grupą rówieśniczą. Pozaszkolne instytucje wychowawcze i resocjalizacyjne. Instytucje upowszechniania kultury — współpraca ze szkołą. Wychowawcza praca szkoły poza szkołą. Współpraca szkoły z pozaszkolnymi instytucjami wychowawczymi. Edukacyjny wpływ mediów — potrzeba oraz sposoby modyfikowania tego wpływu. Modyfikowanie aktywności uczniów w podkulturach młodzieżowych.

Ocenianie i ewaluacja. Ocenianie osiągnięć szkolnych uczniów. Badanie i modyfikowanie czynników wyznaczających osiągnięcia uczniów. Instytucje dia-

gnozowania osiągnięć uczniów. Współdziałanie nauczyciela, uczniów, rodziców oraz szkoły z instytucjami pomocy pedagogicznej. Rodzaje czynników warunkujących zmianę pedagogiczną — związanych z uczniem, nauczycielem i szkołą. Ocenianie w kontekście sytuacji pozaszkolnych, w jakich znajduje się lub może znajdować się uczeń.

Działania nauczyciela na rzecz własnego rozwoju. Kompetencje nauczyciela. Osobiste koncepcje pedagogiczne nauczyciela. Nauczycielskie samospelniające się przepowiednie. Badanie własnej praktyki oraz poddawanie jej krytyce przez własne publikacje. Tworzenie własnych koncepcji pedagogicznych na podstawie krytycznej refleksji nad aktualnym stanem wiedzy. Tworzenie projektów i planów własnego rozwoju zawodowego. Jakość pracy szkoły i jej mierzenie. Autoewaluacja pracy nauczyciela. Podejmowanie indywidualnych i zespołowych działań na rzecz podnoszenia jakości pracy własnej i szkoły.

3. Dydaktyka przedmiotowa

Przedmiot nauczania — jego zadania i konteksty psychologiczne, społeczne oraz polityczne. Znaczenie przedmiotu w życiu codziennym i zawodowym. Miejsce danego przedmiotu wśród przedmiotów nauczania. Odniesienie przedmiotu do dyscypliny i dziedziny naukowej. Przedmiot w kontekście intelektualnej i moralnej sylwetki absolwenta szkoły. Tradycje nauczania przedmiotu. Nakład pracy i uzdolnienia w uczeniu się przedmiotu. Charakterystyka głównych operacji umysłowych w uczeniu się przedmiotu.

Projektowanie procesu kształcenia. Źródła i struktura wiedzy przedmiotowej. Podstawa programowa, dobór, konstruowanie, modyfikowanie programów nauczania. Budowanie rozkładu materiału. Sytuacje wychowawcze w toku nauczania przedmiotowego — każdy nauczyciel wychowawcą. Formułowanie celów edukacyjnych w dziedzinie danego przedmiotu. Uwarunkowania dla formułowanych celów. Dobór strategii, form i środków kształcenia. Projektowanie środowiska materialnego lekcji. Plan i projekt lekcji a konspekt.

Strategie i metody w kontekście zakładanych celów, materiału nauczania oraz cech uczniów. Kształtowanie pojęć, zasad, postaw, umiejętności praktycznych oraz rozwiązywanie problemów. Rozwijanie umiejętności operowania zdobytą wiedzą. Kształtowanie kompetencji kluczowych w danym przedmiocie. Rozwijanie kompetencji czytelniczych. Wykorzystanie technologii informacyjnej w nauczaniu przedmiotu (prowadzeniu zajęć). Praca badawcza ucznia. Zajęcia pozaszkolne. Indywidualizacja i praca grupowa w metodzie projektów. Metody i formy nauczania a uzdolnienia uczniów. Efektywne sposoby wspomaganie rozwoju uczniów i podnoszenia jakości pracy szkoły. Ocenianie i jego rodzaje.

Plan lekcji. Formalna struktura lekcji jako jednostki metodycznej. Sytuacje wpływające na przebieg lekcji. Typy lekcji oraz spotykane nauczycielskie i uczniowskie rytuały lekcji. Ocenianie na lekcji, także w kontek-

ście integracji oraz korelacji przedmiotowej. Ewaluacja. Dokumentowanie przebiegu lekcji. Lekcje indywidualne. Rodzice na lekcjach. Wykorzystanie czasu lekcji przez ucznia i nauczyciela. Interakcje ucznia i nauczyciela na lekcji. Pytania nauczyciela i uczniów w procesie kształcenia i wychowania.

4. Przedmioty uzupełniające przygotowanie zawodowe nauczyciela:

- 1) zajęcia z zakresu emisji głosu, których celem jest wykształcenie prawidłowych nawyków posługiwania się narządami mowy oraz wyposażenie w wiedzę z zakresu funkcjonowania i patologii narządu mowy;
- 2) zajęcia z zakresu prawa oświatowego, organizacji i funkcjonowania systemu oświaty oraz roli wewnętrznych regulacji dotyczących działania odpowiednio przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych i placówek oświatowo-wychowawczych;
- 3) zajęcia z zakresu zasad bezpieczeństwa, udzielania pierwszej pomocy i odpowiedzialności prawnej opiekuna;
- 4) inne przedmioty uzupełniające przygotowanie zawodowe nauczyciela, takie jak: etyka, kultura języka, historia i kultura regionu, przedmioty z zakresu sztuki i wiedzy o sztuce, wychowanie fizyczne i zdrowotne.

Zestaw przedmiotów uzupełniających ustala rada programowa, w zależności od możliwości kolegium i zainteresowań słuchaczy.

VI. TECHNOLOGIA INFORMACYJNA

Absolwent kolegium nauczycielskiego i nauczycielskiego kolegium języków obcych powinien być przygotowany do posługiwania się technologią informacyjną, w tym jej wykorzystywania w nauczaniu przedmiotu (prowadzeniu zajęć). Przygotowanie to powinno obejmować wiedzę i umiejętności z następujących zakresów:

1. Podstawy posługiwania się terminologią (pojęciami), sprzętem (środkami), oprogramowaniem (narzędziami) i metodami technologii informacyjnej.

Podstawowe pojęcia i terminologia technologii informacyjnej. Budowa i funkcje zestawu komputerowego i urządzeń współpracujących. Rozbudowa zestawu komputerowego o urządzenia i oprogramowanie przeznaczone do celów edukacyjnych. Posługiwanie się zestawem komputerowym w zakresie potrzeb edukacyjnych. Korzystanie z usług internetowych do celów edukacyjnych w zakresie gromadzenia informacji oraz porozumiewania się. Bezpieczeństwo i higiena pracy przy komputerze. Usuwanie prostych awarii sprzętu i oprogramowania. Zastosowania technologii informacyjnej w najbliższym otoczeniu oraz kierunki jej rozwoju.

2. Technologia informacyjna jako składnik warsztatu pracy nauczyciela.

Posługiwanie się oprogramowaniem użytkowym, przygotowywanie materiałów i prezentacji multimedialnych. Wykorzystywanie technologii informacyjnej do wyszukiwania, gromadzenia i przetwarzania informacji oraz do komunikowania się ze współpracownikami i uczniami. Poszerzanie i doskonalenie umiejętności zawodowych z użyciem technologii informacyjnej, w tym w kształceniu na odległość.

3. Rola i wykorzystanie technologii informacyjnej w dziedzinie właściwej dla nauczanego przedmiotu (prowadzonych zajęć).

Zastosowania i osiągnięcia informatyki oraz technologii informacyjnej w dziedzinie właściwej dla nauczanego przedmiotu (prowadzonych zajęć). Korzystanie z technologii informacyjnej w celu wzbogacania swoich umiejętności, poszerzania zastosowań tej technologii, korzystania z oprogramowania użytkowego i specjalistycznego, korzystania ze źródeł informacji i baz danych oraz komunikowania się. Kierunki rozwoju zastosowań technologii informacyjnej w dziedzinie właściwej dla nauczanego przedmiotu (prowadzonych zajęć). Wpływ technologii informacyjnej na zakres i sposoby nauczania przedmiotów (prowadzenia zajęć) oraz rolę nauczyciela, korzyści edukacyjne ze stosowania tej technologii. Rola i zakres uwzględnienia technologii informacyjnej w podstawie programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół oraz w programach nauczania. Scenariusze zajęć, uwzględniające korzystanie z technologii informacyjnej. Krytyczna ocena narzędzi i metod technologii informacyjnej. Przygotowanie uczniów do właściwego korzystania z technologii informacyjnej, aktywnego uczenia się i kreatywności. Ocena edukacyjnej przydatności oprogramowania i zasobów elektronicznych. Przykłady dobrej praktyki pedagogicznej wykorzystania technologii informacyjnej. Korzyści z posługiwania się technologią informacyjną przez uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Organizacja zajęć wspomaganych i wzbogacanych technologią informacyjną, współpraca z nauczycielami innych przedmiotów (zajęć), realizacja projektów interdyscyplinarnych wspomaganych technologią informacyjną. Wpływ technologii informacyjnej na zachowania, działania i funkcjonowanie uczniów. Rola technologii informacyjnej w uczeniu się uczniów, doskonaleniu zawodowym nauczycieli oraz w kształceniu na odległość.

4. Aspekty humanistyczne, etyczno-prawne i społeczne w dostępie i korzystaniu z technologii informacyjnej.

Wpływ swobodnego dostępu do informacji oraz nieskrępowanej komunikacji na zachowania społeczne oraz związane z tym zagrożenia. Normy prawne i etyczne korzystania z informacji źródłowej. Humanistyczne, etyczno-prawne i społeczne aspekty korzystania z technologii informacyjnej. Zasady etyki w korzystaniu z mediów. Etyczne i prawne zagrożenia niewłaściwego posługiwania się komputerami, oprogramowaniem oraz źródłami informacji i skuteczne im przeciwdziałanie. Zagrożenia psychiczne i fizyczne dla zdrowia wynikające z niewłaściwego korzystania ze środków technologii informacyjnej i sposoby ochrony przed nimi.

VII. PRAKTYKI PEDAGOGICZNE

Celem praktyk pedagogicznych jest w szczególności:

- 1) poznanie organizacji pracy różnych typów szkół i placówek, a w szczególności tych, do pracy w których absolwenci kolegów uzyskują kwalifikacje;
- 2) nabycie umiejętności planowania, prowadzenia i dokumentowania zajęć;
- 3) nabycie umiejętności prowadzenia obserwacji zajęć i jej dokumentowania;
- 4) nabycie umiejętności analizy pracy nauczyciela i uczniów podczas wspólnego omawiania praktyk przez opiekunów praktyk, kierowników praktyk i słuchaczy;
- 5) nabycie umiejętności analizowania własnej pracy i jej efektów oraz pracy uczniów.

Praktyki pedagogiczne organizowane są w różnych typach szkół i placówek, a obowiązkowo w tych,

do pracy w których absolwenci kolegów uzyskują kwalifikacje.

Zajęcia prowadzone przez słuchaczy powinny stanowić co najmniej 30 % czasu przeznaczanego w planie nauczania na praktyki pedagogiczne.

W trakcie praktyk pedagogicznych co najmniej 30 godzin zajęć powinno być realizowanych w powiązaniu z kształceniem w zakresie psychologii i pedagogiki.

W programie nauczania w zakresie przedmiotów: psychologia, pedagogika i dydaktyka przedmiotowa należy uwzględnić czas na przygotowanie słuchaczy do praktyki oraz jej omówienie.

Kolegia nauczycielskie i nauczycielskie kolegia języków obcych są obowiązane utrzymywać systematyczny kontakt odpowiednio z przedszkolami, szkołami podstawowymi, gimnazjami, szkołami ponadgimnazjalnymi oraz placówkami oświatowo-wychowawczymi, w których słuchacze odbywają praktyki pedagogiczne.